

ילדי פינאלי - הפינאלה

לפני שבע שנים ירדו ממטוס אלעל בשדה התעופה של לוד שני נערים ביישנים, התחבאו מאחורי מעיל רחב של אשה יפה וכסופת-שיער. מה שאנחנו רוצים - זה שקט, אמרו שני הילדים, בצרפתית, להמון העתונאים שהתגנפו עליהם.

היה זה הראיון הראשון והאחרון שמסרו רוברט וג'יראלד פינאלי לעיתונות, אחרי שבמשך חצי שנה נמצאו במרכז שערוריה בינלאומית שהקיפה את מרבית מדינות מערב אירופה.

כשהגיעו ללוד, לא ידעו עדיין שני האחים, שהופקדו בשנת 1944 בידי הכנסייה על-ידי אביהם הרופא, כי טולטלו לספרד והוחבאו במכוניות הכנסייה כדי לברוח מן המשטרה הצרפתית שחיפשה אותם. הם לא ידעו כמעט דבר על דודתם העקשנית, שניהלה מערכה משפטית ארוכה נגד אפוטרופי-סיים הנוצריים, ודרשה להחזיר את הנערים לשרידי משפח-תם היהודיים.

רוברט וג'יראלד ידעו כי הם רוצים רק שקט, ללכת ביום

הראשון, כמנהגם, לכנסייה, וללכת כילדים אחרים לבית ספר.

***

רופא דעת צרה

בישראל לא זכו ילדי פינאלי לשקט המקוה, לא הר-גישו צורך לבקר בכנסייה. הם התרגלו מהר לחיים בקיבוץ ונהא-אלן, התפלאו רק על אוסף המבקרים הרבים שבא לראותם.

מיד אחרי שלמדו עברית, לקחה אותם יהודית רוזנר ל-ביתה השלח בגדרה. בבית הקטן, המוקף גינה, הסביר להם דודם, משה רוזנר, את דעותיו: "הפרשה נסתיימה", אמר להם. "עכשיו הגיע הזמן לחיות בארץ כאילו לא קרה דבר". גם לי יש דעה בדומה, השיב רוברט הבכור לרוזנר בעברית מגומגמת, "כדאי אולי עוד לקבל את הצעת ראש-הממשלה, משה שרת, להחליף את השמות שלנו לראובן וגדליה".

אולם שמות שני הילדים נשארו צרפתיים. כי משרד-הפנים לא רצה להכיר בשמותיהם העבריים, דרש מהם לעבור את הפרוצדורה הרגילה של הגשת בקשה לעיבור שם, ותשלום לירה.

ילדי פינאלי סירבו. מתוך עקרון או מתוך צלזול? "איני יודע למה", הודה רוברט בביישנות. "גם מתוך כעס עק-רוני על המשרד וגם מתוך צלזול. אבל בבית-הספר קראו לנו כהתחלה בשמות עבריים".

בבית-הספר לא היה גם רעש גדול סביבם. מיד בשבוע הראשון נכנסו שני הילדים לכיתות נפרדות, התחילו ללמוד ברצינות.

רוברט, שהתכוונן להגשים את החלטתו מגיל שמונה, לי-היות רופא כמו אביו, השקיע מאמץ גדול בלימוד העברית, נאלץ ללמוד פעמיים בכיתה החמישית של הגימנסיה.

"כבר בצרפת החלטתי להיות רופא", סיפר רוברט ל-חבריו בכיתה. "אני מוכרח להיות כמו אבי, כפי שאני זוכר אותו. אני רוצה לעזור לאנשים בעת צרה".

גם הספרים שעניינו אותו במיוחד היו רומנים הקשורים בחיי רופאים: הרומן ההולנדי בלי מדיס, על הרופא שזנח את משפחתו כדי להציל את האנושות, וחיי לואי פוסטר.

יומנה של אנה פראנק? "לא, לא במיוחד. נדמה לי כי לא סיימתי לקרוא אותו", סיפר רוברט, תלמיד השמינית בבית-הספר התיכון ברחובות, שזמנו החופשי מוקדש לעבודה בכרם ולמחנות-נופש של מכבי גדרה.

***

קרב על שרות-קרביו

לג'יראלד בן ה-18 היו ששתי התעניינות אחרים. בניגוד לאחיו, לא רצה הנער בעל הפנים החיחרים להיות רופא כמו אביו. הוא התעניין יותר בטכניקה.

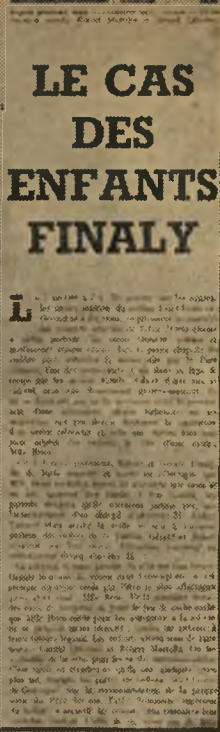
כשסיים את בית-הספר העממי, עבר מיכהני אינטליגנציה, שקבעו כי ג'יראלד מתאים ללימודים טכניים. הוא עזב את החדר הנוסף בדירת רוזנר, שנבנה במיוחד עבורם, נסע לפנימיה טכנית ליד חיפה.

עתה מנהלים שני האחים, הנפגשים רק אחת לכמה שבועות, קרב חריף עם ידידיהם. כי ילדי-פינאלי, המטיימים

רוברט פינאלי (1960)

"איני מתעניין בדתות..."

ילדי פינאלי בעתון צרפתי (1953)*

"אני אוהב את התנאי..."

השנה את לימודיהם התיכוניים, רוצים, בניגוד לעצות חבי-ריהם, לשרת בצה"ל.

"אתם יכולים להשתחרר מזה, הרי אתם אורחים צרפ-תיים", ניסה אחד מידידיהם להסביר לרוברט וג'יראלד, "למה לכם לבנון שנתיים וחצי בצה"ל?"

אולם שני הילדים לא השתכנעו מנימוקי של היידי. "אני אשתדל להיות חובש קרבי, זה קרוב איכשהו לרפואה", הסביר רוברט במבטא צרבי לידו. "ג'יראלד ישרת כנראה בחיל-האוויר".

לפי כל הסימנים, יתגברו השניים על עצות ידידיהם, ית-גיטו לצבא מיד בתום לימודיהם.

מה נותר לשני הצעירים הנוצרים, בני דת-משה, מכל החינוך הכנסייתי שקיבלו בילדותם?

"פעם ידעתי שיהודי זה משהו איום, שאני אומנם ממוצא יהודי, אבל למולי יצאתי והועברתי בגיל צעיר לכנסייה. היום אני צוחק מכל זה ואיני מתעניין כלל בדתות", סיפר רוברט. "אך דבר זה אינו מפרע לי לאהוב דווקא את לימודי התנ"ך".

כמו בסרט הוליבודי שיגרתי, הסתיימה פרשת פינאלי בהאפי-אנו.

* למעלה: תמונות הילדים כשהם מרכיבים משקפיים לשטם תחפושת בשעה שהוברחו לספרד.

יום בכירים שברגע זה איננו רוצים לנוקב בשמם?

היה זה אור אדום לכמה מן הפקידים הי-בכירים המעורבים בהברחתם. איסימין סירב להודות שהדבר ידוע לו.

האם ידוע לך על מקרה שגילו פסנתר ובתוכו טייפ-קורדר?

"כן ידוע. אני הוא ששיחררתי את ה-פסנתר מהמכס"

שם הנאשם - נשכח. אולם משרד-האוצר לא התרגש מן הגילויים, שרמזו כי שמחה גפני, מנהל המכס בארץ, חיפה על הרשת וקיבל טובת הנאה פרטית מן-המבתיים שהם הפקידים הבכירים של מל-בי. עובדי משרד-האוצר סחזו אפילו לחתום על בקשה, שיערך בירור פנימי בקשר לפעילותו של גפני.

חתת זאת נכנס לפעילות מהירה מכבש הפקידות הבכירה. ידידיו של גפני, הנמנים על מוסרי האינפורמציות הסודיות של משרד-האוצר לתענות, טילפנו אל מערכות העתונות, ביקשו להעלים את חקירתו של שימרון, הם דאגו גם להתערב אצל ידידי-הם, הפקידים היותר-בכירים, שישפיעו על עתונאים עקשניים לא לכסות את המשפט.

גם הצעה פרטית אחרת, להפסיק את עבודת מנהל המכס עד לסיים המשפט, לחכות לחתת דעתו של היועץ-המשפטי בקשר למעשיו, ירדה מעל הפרק.

הסביר השבוע גפני לכתב העולם הזה: "אני לא יודע כי שמי השרתב למשפט כל-שהוא. אני משקיף את עבודתי כרגיל. באיזה משפט יכולים לערב אותי?"

לפי כל הסימנים יקבל גפני את התשובה בצורת המזנה רשמית מבית-המשפט, לבוא להעיד במשפט בו נשכח כמעט לחלוטין כי הנאשם הרשמי הוא שלמה אברמוביץ.

"מאתד העובדים הזורים. זה היה ב-1954, או שנה אחרי זה."

הוא זכור לך על אינו דירה שהיתה שייכת למלביץ, ושנסמרה לבנו של גפני?

"כן, השיב ער-המלך.

האם הדירה הזאת היתה שייכת לו-עד-העובדים של מלביץ? הוסיף שימרון וער-רר את חמתו של עורך-הדיון, יעקב פלפל, נציגו של היועץ המשפטי. "הסבירי" קרא אל איסימין.

"איני רוצה להסביר זאת בשלב זה", התגונן הסניגור.

טייפ-קורדר בפסנתר. דקה אחת אחר כך ויתר שימרון, גילה את כוונת חקירתו: "לעד היו פריבילגיות במכס. אותנו מנהל שמחה גפני... מר גפני נהנה מ-עזרת מלביץ ועובדיו. אני רוצה להוכיח שאיסימין נסע לחיפה על מנת להיפגש עם גפני. איסימין רצה לשטש את החקירה שהתחילה להתנהל לגבי הברחת פנאלי, פרמאיקה. היתה לו סיבה טובה לה-אמין שגפני יטשטש את הענין, משום ש-בעבר עשה טובות מיוחדות למר גפני."

השופט התלאביבי, אליעזר מלחי, שמע את עצותיו של שימרון, הירשה לו להע-שין את החקירה, להוציא מפיו של העד המבולבל הודאה כי טיפל במסירת דירת ועד-העובדים של מלביץ לבנו של גפני.

שימרון שלא הסתפק בהודאה, ניסה להוכיח כי רשת-ההברחה ידעה גם על שיפורים בבתיים של פקידים-מכס אחרים.

כאן התערב השופט אליעזר מלחי המיו-פם, פנה אל איש רשת-ההברחה, שהעדיף לשתף פעולה עם התביעה: "האם אתה מס-כים, שלמעשה כמה פקידים בכירים מנצלים את המעמד העדיף של מלביץ לצרכיהם הי-פרטיים, כמו למשל, הבאת פסנתרים? פקי-

בעיות השונות, שנוסח על-ידי באור עצמו.

חקירות

מוכסים ומכריחים

עורך-הדיון המפא"י, ארוין שימרון, הת-יישב בכורסה נוטה בכנין משרד-האוצר, התכוונן לשמוע תוכחה נוקבת מפי פקיד בכיר, חמור פנים: "מדוע אתה מסבך אר-תנו? מה אתה צריך את זה על חשבוננו?"

שימרון המרצין, אייצא את מפא"י במשפט לביטול הבחירות בירושלים, לא התרגש. "אני אגן על הלכות שלי אפילו אם אצטרך לסבך עוד פקידים בכירים", השיב. "הצדק צריך להתגלות בבית-המשפט."

ימים אחרים לפני כן, לא ידע עדיין הפרקליט המנוסה כי יכעס את ראש משרד-האוצר. הוא התכוונן לחקור את דויד איסימין, פקיד גבוה במלביץ, שהיה מעו-רב בפרשת הברחת פרמאיקה לארץ, הפך לעד המלך במשפטו של היועץ המשפטי נגד שלמה אברמוביץ (תצפית העולם הזה 1168), שהואשם באותה הברחה.

דירה לבן המנהל. שימרון שמר את קלפיו לסוף החקירה. הוא התכוונן לחקור את איסימין חקירת שתי-זערי, להוכיח כי אברמוביץ, פקיד מלביץ, מואשם בעבייה שמישהו אחר אחראי לה - וכי מישהו זה אינו אלא אחד מראשי המכס.

גם ידידיו של שימרון, שידעו כי ינסה להטיל את האשמה באחרים, לא תיארו לעצ-מם במי יפגע הפרקליט הירושלמי. אולם עשר דקות אחרי שהחל חוקר את איסימין על הניהול הפורמלי של מלביץ, עורר שימרון את הקהל בבית-המשפט מתרדמתו.

"האם נכון שמר גפני, מנהל המכס, קנה מכונית מעובדי-מלביץ?"

בגין יתמוך בהם יותר מכל עסקן אחר של תנועת-החרות. כי המנהיג האיגוני היה יחיד במרכז המפלגה שדרש להמשיך להוציא יומון, בעוד שבאור הממושקף הע-דיף לערוך בצערונים מודעות בשט: טורי אופוזיציה - שיטה שנראתה לו זולה ו-יעילה הרבה יותר.

סיבה נוספת שהצדיקה לדעת ועד-העוב-דים שליחת מכתב לבגין, לא לבאור וד-וריי האחרים לעתון: בגין פנה לאליעזר שוסטאק, מוכר הסתודות העובדים הלא-חיים, ביקש ממנו תמיכה של 5000 לירות לחודש לחרות. את הכסף הציע בגין להשיג מסגירת בטאנו של שוסטאק, חזית העובד-הגאומי.

מעשיו של בגין שיכנעו את ועד-העובדים כי מנהיגם יתמוך בהם בכל תלונה שייגשו נגד מישהו מהאחרים ליומון. אך למולם שוסטאק, היו חישובים מוטעים. בגין סירב לבאור על המכתב שקיבל. הח"כ כוסף השיער פוצץ את המשאומתן עם ועד-העובדים.

באדר משתלט. "כולכם מפורטים!" הכריז באדר, שכעס על המכתב, בפסקנות. "ייתכן שנקבל בחזרה עובדים שחשבנו ל-פטר, ונפטר עובדים שהתכונו לאפשר להם לעבוד הלאה!"

השבוע הרגישו חברי ועד-העובדים של חרות כמו חמור המפורסם שהתאונן על בעליו העריץ, נמכר לפושט-עורות. כי בגין, שכעס על ניסיונם לעקוף את באור, התייצב מאחורי הח"כ המרצין, האיץ בחברי הני-הלת תנועת-החרות להחליט כי באדר יהיה הממונה היחיד לעניני היומון.

לחברי ועד העובדים לא היתה ברירה. הם חתמו על זכרון-דברים חדש, הנוגע ל-